

هزینه های گروه طالبان از کجا تامین می شود؟

پس از نزدیک به دو دهه، طالبان، حالا بار دیگر به مشکلی جدی برای افغانستان و البته کشورهای منطقه بدل شده است. در زمان نگارش این متن، نیروهای شبه نظامی طالبان اعلام کرده اند که نزدیک به ۸۵ درصد از خاک افغانستان را در اختیار دارند.

به گزارش خبرنگاران گروه جامعه گزارش خبر، در حالی که بخش عمده نیروهای نظامی خارجی در حال ترک کردن افغانستان هستند، تصاویری از فرار نیروهای نظامی افغانستانی به کشورهایمانند ایران در فضای مجازی منتشر شده و این باور هم در میان شهروندان افغانستانی ایجاد شده که مقامات کشور، آماده اند که در صورت نیاز، به سرعت از کشور خارج شوند.

البته کارشناسان مستقل معتقدند شبه نظامیان طالبان برای اشغال «کابل»، پایتخت افغانستان و نواحی اطراف آن، مسیری ناممکن را پیش رو دارند. با این همه، افغانستان دیگر کشوری نیست که تا همین چند ماه پیش بود و اکنون، ترس و وحشت از روی کار آمدن گروهی بنیادگرا، در دل مردم این کشور رخنه کرده است.

در این میان، ممکن است این پرسش پیش بیاید که طالبان، هزینه نظامی گری خود را چگونه تامین می کند؟ به عبارت دیگر، «ماشین جنگی» این گروهک شبه نظامی، از چه راههایی تامین می شود؟

طالبان به سرعت در حال اشغال بخش های مختلف خاک افغانستان است.

نخست اینکه تعداد اعضای فعال طالبان در طول سال های گذشته دائماً در نوسان بوده و البته، تقریباً هیچ گاه کمتر از ۱۰ هزار نفر نبوده است. این در حالی است که برخی منابع، تعداد اعضای فعال طالبان در حال حاضر را حدود ۶۰ هزار نفر تخمین می زنند. طبیعی است که اندازه این گروه در نسبت با بودجه یا درآمد آنها، اهمیت پیدا می کند.

یکی از گزارش های محرمانه «ناتو» که به دست «رادیو اروپای آزاد» رسیده، نشان می دهد که در سال مالی منتهی به مارس ۲۰۲۰ میلادی، طالبان حدود ۱/۶ میلیارد دلار (نزدیک به ۴۰ هزار میلیارد تومان) بودجه در اختیار داشته است. این در حالی است که در همین بازه زمانی، دولت افغانستان تنها حدود ۵/۵ میلیارد دلار بودجه در اختیار داشته است.

اگرچه بودجه دولت افغانستان ۳.۵ برابر گروه طالبان بوده اما طالبان با این بودجه نهایتاً یک گروه ۶۰ هزار نفری را مدیریت کرده و افغانستان با بودجه ۵.۵ میلیارد دلاری یک کشور با جمعیت ۳۳ میلیون نفری را اداره کرده است.

از تجارت مواد مخدر تا مالیات و حتی صادرات

اما گروهک تروریستی طالبان، که فعالیت آنها به شدت توسط کشورهای مختلف رصد می شود، چگونه توانسته اند رقمی در حدود ۱/۶ میلیارد دلار بودجه برای فعالیت های خود تامین کنند؟ منبع اصلی درآمد این گروهک، تقریباً برای همه آشنا است: کشت خشخاش.

برآوردها نشان می دهند که طالبان در سال مالی منتهی به مارس ۲۰۲۰، حدود ۴۱۶ میلیون دلار تنها از محل کشت و تجارت خشخاش درآمد داشته است. این گروهک، در مناطقی که تحت کنترل دارد، مستقیماً به کشت و فرآوری تریاک مشغول است و علاوه بر این، آنچنان که یک تحقیق و تفحص رسمی دولت افغانستان در سال ۲۰۰۸ میلادی نشان می دهد، طالبان شبکه ای در اختیار دارد که می تواند از سایر بخش های فعال در زمینه تجارت مواد مخدر هم کسب سود کند.

اقتصاد افغانستان؛ از شوروی تا طالبان

بر این اساس، طالبان یک مالیات ۱۰ درصدی از تمام حلقه های زنجیره کشت تا فرآوری و ترانزیت تریاک به خارج از خاک افغانستان دریافت می کند. این در حالی است که افغانستان، به گواهی گزارش سازمان ملل متحد در سال ۲۰۲۰ میلادی، در ۵ سال منتهی به آن سال، به تنهایی ۸۴ درصد از تریاک جهان را تولید کرده است.

کشت و تجارت خشخاش، اصلی ترین منبع درآمد طالبان بوده و هست.

اما درآمد طالبان از راه های دیگری هم تامین می شود. همین گزارش (که بخش عمده اعداد و ارقام آن توسط «ملا یعقوب»، پس «ملا محمد عمر»، پدر معنوی طالبان، افشا شده) نشان می دهد که طالبان دستی هم بر آتش مالیات ستانی دارد.

بر این اساس، طالبان نه فقط در نواحی تحت کنترل خود در خاک افغانستان از مردم مالیات می گیرد، که انواع دیگری از مالیات ستانی (همچون «عشر» و «زکات» و مالیات بر فعالیت های معدنی و رسانه ای) را هم در کارنامه خود دارد. مجموع این مالیات ها، سالانه به حدود ۱۶۰ میلیون دلار می رسد.

ناگفته نماند که بخشی از آنچه مالیات ستانی طالبان نامیده شده، در واقع «اخاذی» است. یکی از اشکال این اخاذی ها، گرفتن حق عبور از خودروهای

ترانزیتی است که از مسیرهای تحت کنترل طالبان در خاک افغانستان عبور می‌کنند.

در کنار این، طالبان درآمدهای صادراتی هم دارد. گزارش‌ها نشان می‌دهد که علاوه بر صادرات مستقیم مواد مخدر، طالبان برخی مواد معدنی از معادن مخروبه را هم صادر می‌کند. علاوه بر این، برخی شرکت‌های رسمی هم به عنوان شرکت‌های پوششی برای صادرات کالا به نفع طالبان، در افغانستان فعالیت دارند.

از کمک‌های خارجی تا اجاره‌داری
اما منابع مالی گروهک تروریستی طالبان، از این هم متنوع‌تر است. برآوردها نشان می‌دهد کشورهای نظیر پاکستان، روسیه، چین و عربستان سعودی، سالانه میلیون‌ها دلار به طالبان کمک مالی مستقیم می‌رسانند.

طالبان، مدتی است که با استخراج معادن متروکه، محصولات نظیر «لاجورد» را استخراج، فرآوری و صادر می‌کند.

ارزش این کمک‌های خارجی مستقیم به طالبان در سال ۲۰۰۸ میلادی، حدود ۱۰۶ میلیون دلار تخمین زده می‌شود، اما منابعی هم هستند که می‌گویند مجموع این کمک‌های مالی می‌تواند به سالانه ۵۰۰ میلیون دلار (حدود ۱۲ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان) هم برسد.

بخشی از آنچه مالیات‌ستانی طالبان نامیده شده، در واقع «اخاذی» است. یکی از اشکال این اخاذی‌ها، گرفتن حق عبور از خودروهای ترانزیتی است که از مسیرهای تحت کنترل طالبان در خاک افغانستان عبور می‌کنند.

اما شاید عجیب‌تر از این‌ها، درآمد سالانه ۸۰ میلیون دلاری طالبان از اجاره املاک در افغانستان و کشورهای دیگر باشد. گفته می‌شود طالبان در خود افغانستان و کشورهای هم‌چون پاکستان، املاک مختلفی دارد که از محل اجاره آنها هم درآمد کسب می‌کند.